

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет іноземної філології
Кафедра практики іноземних мов**

**РОЗВИТОК УМІННЯ АНГЛІЙСЬКОГО УСНОГО МОВЛЕННЯ
УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ ЗА ДОПОМОГОЮ ТЕХНОЛОГІЇ
ВЕБ-КВЕСТ**

Кваліфікаційна робота
на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Виконала: студентка
4-го курсу 09-451 групи
спеціальності 014.02 Середня освіта
(Мова і література англійська).
Спеціалізація: польська мова
освітньо-професійної програми
Середня освіта (Мова і література
англійська)
Третяк Анастасія Дмитрівна
Керівник: к. пед. н., доцент
Колкунова Вікторія Володимирівна
Рецензент: к. пед. н., доцент
Зуброва Ольга Андріївна

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. Теоретичні засади методики розвитку іншомовного усного мовлення учнів старших класів	6
1.1. Мета навчання іншомовного усного мовлення в контексті компетентнісного підходу	6
1.2. Зміст навчання іншомовного усного мовлення учнів старших класів	9
1.3. Методика розвитку вміння іншомовного усного мовлення учнів старших класів	15
РОЗДІЛ 2. Використання технології веб-квест у процесі розвитку англійського усного мовлення учнів старших класів	17
2.1. Веб-квест як технологія навчання іноземної мови	17
2.2. Види веб-квестів у навчанні іншомовного усного мовлення	24
2.3. Методичні рекомендації щодо проведення веб-квестів з розвитку англійського усного мовлення учнів старших класів	31
ВИСНОВКИ	40
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	42

ВСТУП

Актуальність дослідження. Реформування шкільної мовної освіти на сучасному етапі передбачає перегляд та оновлення цілей навчання іноземної мови й способів їх реалізації. Згідно з нормативними документами, формування в учнів закладів загальної середньої освіти іншомовної комунікативної компетентності на рівні незалежного користувача є головною метою навчання іноземної мови. У такому контексті навчання усного мовлення іноземною мовою набуває особливого значення, оскільки саме сформована на достатньому рівні компетентність в говорінні є показником здатності учня до ефективної комунікації.

Теоретичні й практичні аспекти формування, розвитку й вдосконалення вміння усного мовлення як складника іншомовної комунікативної компетентності представлено працями І. Зимньої, С. Ніколаєвої, Ю. Пассова, В. Скалкіна, А. Щукіна тощо. Пошук оптимальних методів, прийомів і засобів формування й розвитку вміння іншомовного усного мовлення здійснено такими науковцями, як О. Багузіна, О. Казанцев, Г. Казанцева, О. Олійниченко, О.Тарнопольський, О. Толмачова, О. Шульгіна тощо.

Аналітичний огляд науково-методичної літератури з питань навчання іншомовного усного мовлення свідчить про неабиякий інтерес дослідників до використання інформаційних комунікаційних технологій та мережі Інтернет як потужних засобів навчання іноземної мови. Актуальними у контексті нашого дослідження є праці, присвячені використанню веб-квест технології у процесі навчання іноземної мови (О. Багузіна, Т. Герлянд, Б. Додж, М. Кадемія, І. Карпа, Т. Марч, Є. Полат, І. Сокол, О. Толмачова, О. Шульгіна).

Водночас, незважаючи на значну кількість досліджень, питання використання веб-квесту як технології навчання іншомовного усного мовлення досліджено переважно в контексті вищої й професійної освіти, проте методика застосування веб-квест технології в закладах загальної

середньої освіти, на нашу думку, досліджена не достатньо. Таким чином, маємо підстави стверджувати, що обрана тема роботи «Розвиток уміння англійського усного мовлення учнів старших класів за допомогою технології веб-квест» є актуальною й своєчасною.

Об'єкт дослідження – процес навчання англійської мови в закладах загальної середньої освіти.

Предмет дослідження – методика використання технології веб-квест у процесі навчання англійського усного мовлення учнів старших класів.

Мета дослідження – теоретичне обґрунтування й розробка методичних рекомендацій з використання технології веб-квест для розвитку англійського усного мовлення учнів старших класів.

Завдання дослідження:

- дати визначення поняття «усне мовлення» в контексті компетентнісного підходу до навчання іноземних мов;
- проаналізувати методику розвитку вміння іншомовного усного мовлення учнів старших класів;
- з'ясувати сутність технології веб-квест як засобу навчання іноземних мов;
- описати методику використання веб-квесту як технології розвитку англійського усного мовлення учнів старших класів;
- розробити методичні рекомендації щодо проведення веб-квестів з розвитку англійського усного мовлення учнів старших класів.

Методи дослідження: аналіз науково-методичних джерел і нормативних документів з теми дослідження для обґрунтування теоретичних засад і визначення ключових положень роботи; аналіз, систематизація та узагальнення вітчизняного й зарубіжного досвіду використання технології веб-квест для розвитку іншомовного усного мовлення учнів старших класів; педагогічного проектування для створення методичних рекомендацій щодо використання технології веб-квест для розвитку іншомовного усного мовлення учнів старших класів.

Практична цінність дослідження полягає в тому, що його матеріали можливо використовувати для подальшого вивчення способів застосування технології веб-квест у процесі формування іншомовної комунікативної компетентності учнів старших класів закладів загальної середньої освіти, а також для апробації запропонованих методичних рекомендацій у процесі розвитку вміння усного англійського монологічного й діалогічного мовлення учнів старших класів.

Структура: робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МЕТОДИКИ РОЗВИТКУ ІНШОМОВНОГО УСНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ

1.1. Мета навчання іншомовного усного мовлення в контексті компетентнісного підходу

Підхід до навчання є базисною категорією методики, яка визначає вибір стратегії навчання мови та методу, що реалізує цю стратегію [1, с. 200]. Серед сучасних підходів до навчання на особливу увагу заслуговує компетентнісний підхід, що, на думку О. Красільнікової, пояснюється його здатністю бути з'єднувальною ланкою між освітнім процесом та реальними вимогами суспільства, адже саме цей підхід забезпечує «спрямованість освітнього процесу на формування і розвиток ключових компетенцій особистості, сприяє формуванню здатності самостійно вирішувати професійні проблеми різної складності на основі отриманих знань та власного досвіду, розглядати перешкоди як стимул до подальшого розвитку» [18, с. 153]. Крім того, іншою важливою особливістю компетентнісного підходу, як зазначає І. Зимня, є його системний міждисциплінарний характер і поєднання в ньому особистісного й діяльнісного аспектів, адже він має практичну, прагматичну й гуманістичну спрямованість [11, с. 32]. Отже, перехід системи освіти до компетентнісного підходу означає її переорієнтацію з процесу навчання на його результат, коли акцент зміщується з накопичування комплексу нормативно визначених знань, навичок і вмінь на формування й розвиток в учнів здатності практично діяти.

На пріоритетній ролі компетентнісного підходу наголошується і в Законі України «Про освіту» [10] та в Законі України «Про повну загальну середню освіту» [9], згідно з якими досягнення мети повної загальної освіти забезпечується шляхом формування ключових компетентностей, необхідних

кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності. Компетентність розуміється як «динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність» [9]. До ключових компетентностей у зазначених документах віднесено здатність спілкуватися іноземними мовами.

У «Навчальних програмах з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і для шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов. 10-11 класи» мета навчання іноземних мов конкретизована як «оволодіння учнями іншомовним досвідом, який забезпечує сформованість у них іншомовної комунікативної компетентності на рівні незалежного користувача» [25, с. 4].

Критичний огляд науково-методичної літератури з теми дослідження дає підстави стверджувати, що метою навчання іноземних мов у контексті компетентнісного підходу є формування в учнів іншомовної комунікативної компетентності – «здатності учнів цілісно поєднувати здобуті знання, сформовані вміння й навички, набутий навчальний досвід, світоглядні цінності та переконання з активною творчою самостійною пошуково-дослідницькою діяльністю в процесі добору і використання мовних засобів та інформаційного змісту для продукування усних і писемних висловлювань, а також для ідентифікації чужих висловлювань під час їх сприймання» [20, с. 92]. Комунікативна компетентність, або компетентність спілкування, за визначенням І. Зимньої, є здатністю адекватного до ситуацій взаємодії використання вербальних і невербальних засобів і способів формування й формулювання думки при її породженні й сприйнятті на рідній та іноземній мовах [11, с. 29].

Отже, здатність самостійно створювати мовленнєвий продукт як в усній, так і в письмовій формі, який відповідав би параметрам, які до нього висуваються за тематикою, обсягом, структурою, змістом, мовним наповненням, є важливим компонентом базового рівня іншомовної

комунікативної компетентності сучасного випускника закладу загальної середньої освіти [20, с. 93].

Іншомовна комунікативна компетентність є багатокомпонентним утворенням, а її склад визначається в залежності від методологічних і світоглядних позицій дослідників. У нашій роботі ми використовуємо підхід, задекларований у «Загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти» [8], згідно з яким іншомовна комунікативна компетентність складається з комплексу мовних (лінгвістичних), мовленнєвих, лінгвосоціокультурної і навчально-стратегічної компетентностей.

У контексті нашого дослідження перевага надається саме мовленнєвим компетентностям, оскільки іншомовна комунікативна компетентність є здатністю до реалізації різних видів мовленнєвої діяльності (аудіювання, говоріння, читання, письма й перекладу) у комунікативно важливих для конкретної вікової групи віку ситуаціях спілкування. Отже, іншомовна комунікативна компетентність містить комплекс мовленнєвих компетентностей в аудіюванні, говорінні, читанні, письмі й перекладі.

Таким чином, на підставі наведеного вище метою навчання усного мовлення в контексті компетентнісного підходу є формування й розвиток мовленнєвої компетентності в говорінні – усному продуктивному виду мовленнєвої діяльності, за допомогою якого відбувається усне спілкування іноземною мовою в діалогічній формі (паралельно з аудіюванням) і в монологічній формі [21, с. 298]. Відповідно, компетентність у діалогічному мовленні визначається як здатність реалізувати усну мовленнєву комунікацію у діалогічній формі у важливих для певного віку сферах і ситуаціях спілкування відповідно до комунікативного завдання [21, с. 302], а компетентність у монологічному мовленні – як здатність реалізувати усну мовленнєву комунікацію у монологічній формі за таких же умов [21, с. 340].

На думку О. Тарнопольського, комунікативна компетентність у говорінні складається з комплексу навичок і вмінь, необхідних для

створення усних мовленнєвих висловлювань, адекватних з точки зору мовних, мовленнєвих, соціокультурних норм, вимог ситуації, комунікативних намірів і взаємин співрозмовників. Учений далі зауважує, що мовленнєва компетентність є найважливішим складником комунікативної компетентності в говорінні [35, с. 6].

Таким чином, критичний аналіз науково-методичної літератури з питань компетентнісного підходу до навчання іноземних мов дає підстави для висновку, що метою навчання усного мовлення у закладах загальної середньої освіти є формування компетентності в говорінні як складника іншомовної комунікативної компетентності учня.

1.2. Зміст навчання іншомовного усного мовлення учнів старших класів

Конкретизації змісту навчання й співвідношенню його компонентів і ролі кожного в процесі оволодіння мовою належить важливе місце в теорії й практиці навчання іноземної мови.

Зміст навчання як базисна категорія методики означає сукупність того, що учень повинен засвоїти в процесі навчання [1, с. 282]. Зміст навчання є історичною категорією, яка змінюється в залежності від мети навчання. Питання про основні компоненти змісту навчання іноземної мови є досі остаточно не вирішеним.

У контексті нашого дослідження для визначення змісту навчання іншомовного усного мовлення учнів старших класів вважаємо за доцільне спиратися на підхід С. Ніколаєвої щодо визначення компонентного складу змісту навчання іноземних мов [26, с. 9], поданий у таблиці 1.1.:

Таблиця 1.1.

Компоненти змісту навчання іноземних мов

№	Предметний аспект	Процесуальний аспект
1.	Сфери і види спілкування, функції, психологічні і мовленнєві ситуації та ролі, невербальні засоби комунікації Комунікативні цілі і наміри Теми, проблеми, тексти	Вміння аудіювати, говорити, читати, писати, перекладати і вправи для їх розвитку Відповідні знання
2.	Лінгвосоціокультурний матеріал (країнознавчий і лінгвокраїнознавчий) Соціальні ситуації	Навички оперування лінгвосоціокультурним матеріалом і вправи для їх формування Вміння вступати у комунікативні стосунки, орієнтуватися в соціальних ситуаціях і керування ними, вправи для їх розвитку Відповідні знання
3.	Мовний матеріал (фонетичний, лексичний, граматичний, для навчання техніки читання і письма)	Навички оперування мовним матеріалом Вправи для їх формування
4.	Навчальні і комунікативні стратегії	Вміння оперувати навчальними і комунікативним стратегіями, вправи для їх розвитку Відповідні знання

Отже, основними компонентами змісту навчання іноземних мов є сфери і види спілкування, функції, психологічні та мовленнєві ситуації і ролі, невербальні засоби спілкування; комунікативні цілі і наміри; теми, проблеми і тексти; мовленнєві вміння і вправи для їх розвитку; відповідні знання; лінгвосоціокультурний матеріал, соціальні ситуації; навички оперування цим матеріалом і вправи для їх формування; вміння вступати у комунікативні стосунки, орієнтуватися у соціальних ситуаціях і

керувати ними, вправи для їх розвитку; відповідні знання; мовний матеріал; навички оперування цим матеріалом і вправи для їх формування; відповідні знання; навчальні і комунікативні стратегії; вміння оперування ними і вправи для їх розвитку; відповідні знання [21, с.109].

Зміст навчання іншомовного усного мовлення учнів старших класів, на нашу думку, має відповідати наведеній вище структурі, оскільки вона повністю розкриває мету навчання іноземної мови – формування іншомовної комунікативної компетентності. Водночас, у системі роботи з розвитку вміння іншомовного усного мовлення учнів старших класів вважаємо за доцільне виокремити головні складники змісту навчання говоріння, до яких пропонуємо віднести такі компоненти:

- теми, сфери й ситуації спілкування;
- тексти;
- фонетичні, лексичні, граматичні знання й навички, а також вправи для їх формування;
- навчальні і комунікативні стратегії; вміння оперування ними і вправи для їх розвитку.

У процесі навчання іншомовного усного мовлення необхідно перш за все визначити теми, сфери й ситуації спілкування, в яких усне мовлення має безпосередньо реалізовуватися. Сферою спілкування, за визначенням А. Щукіна, є взаємопов'язаний комплекс ситуацій і тем спілкування, видів мовленнєвої діяльності, обумовлених потребами учнів [41, с. 143].

Сфери спілкування, тобто сфери практичного використання мови, є невіддільними від умов, в яких це спілкування відбувається, тобто від ситуацій спілкування. Ситуація спілкування (інакше кажучи, мовленнєва або комунікативна ситуація) визначається як сукупність обставин, в яких реалізується спілкування, як система мовленнєвих і немовленнєвих умов спілкування, які є необхідними й достатніми для здійснення мовленнєвої дії

[1, с. 252]. Важливим для нашого дослідження є той факт, що остаточне формування значення й смислу комунікативного акту відбувається всередині контексту комунікативної ситуації. Сама мовленнєва ситуація є, з одного боку, повноправним компонентом спілкування, з іншого – стимулом до спілкування, що зумовлює необхідність моделювання в освітньому процесі ситуації спілкування з усіма властивими їй параметрами, а також розвивати в учнів уміння використовувати іншомовні засоби адекватно до ситуації, долучати учнів до специфіки найбільш типових ситуацій спілкування в країні мови, що вивчається, використовуючи не тільки вербальні, але й невербальні засоби спілкування з урахуванням соціокультурної специфіки.

На думку Ю. Пасова, ситуація є універсальною формою функціонування процесу спілкування, і вона є динамічною системою соціально-статусних, рольових, діяльнісних і моральних стосунків суб'єктів спілкування, яка є відображеною в їхній свідомості й такою, що виникає на основі взаємодії ситуативних позицій мовців, які містять такі фактори, як вид, сфера й форма діяльності мовців, предмет обговорення, моральні відносини, соціальний статус, місце, зовнішні дані [30, с. 56-57].

У рамках кожної сфери спілкування виділяють сукупність тем, які виступають в якості предмета обговорення та сприйняття. Під темою розуміють предметну область як узагальнене найменування широкого фрагмента дійсності. У методичному аспекті тема визначають як «імовірний згорнутий текст, поданий у вигляді короткої тези і який підлягає розгортанню у процесі говоріння та вилученню інформації і згортанню при читанні та аудіюванні» [21, с. 102]. Такий підхід до розуміння теми визначає спосіб її формулювання, яке має бути конкретизованим та особистісно спрямованим, наприклад «Моє місто», «Спорт у житті людини», «Здоровий спосіб життя», «Моя майбутня професія» тощо. Обговорення будь-якої теми потребує комплексу сформованих відповідних мовних навичок і розвинених на достатньому рівні мовленнєвих умінь.

Згідно з чинною програмою з іноземних мов [25], учні повинні вміти орієнтуватися і реалізовувати свої комунікативні наміри в особистісній, публічній, освітній сферах спілкування, які конкретизуються в комплексі тем ситуативного спілкування – ситуаціях спілкування, де мають бути реалізованими певні мовленнєві функції, що наведено в таблиці 1.2.:

Таблиця 1.2.

Теми спілкування

Сфера спілкування	Тематика ситуативного спілкування	Мовленнєві функції
Особистісна	Я, моя родина, мої друзі Спорт і дозвілля Харчування	• надавати інформацію та ставити запитання з метою уточнення її змісту • висловлювати своє ставлення до вчинків, думок, позицій інших людей • порівнювати події, факти, явища • висловлювати свої почуття та емоції • приймати або відхиляти пропозицію • аргументувати свій вибір, точку зору, власну думку • вести дискусію, привертаючи увагу співрозмовника • висловлювати свої переконання, думки, згоду або незгоду
Публічна	Природа і погода Живопис Наука і технічний прогрес Україна Країни виучуваної мови	
Освітня	Шкільне життя Робота і професії	

Іншим важливим компонентом змісту навчання іншомовного усного мовлення є тексти. У методиці навчання іноземних мов текст розуміють як зв'язну послідовність усних і письмових висловлювань, що породжуються або розуміються у процесі мовленнєвої діяльності, яка здійснюється у конкретній сфері спілкування [21, с. 103].

Наступним елементом змісту навчання іншомовного усного мовлення учнів старших класів є фонетичні, лексичні, граматичні знання

й навички, мовленнєві уміння та вправи з їх формування. Виокремлення такого елемента змісту навчання усного мовлення іноземною мовою пов'язано з особливостями такого явища, як мовленнєве вміння.

Усне мовлення належить до продуктивних умінь. Уміння взагалі є засвоєним суб'єктом способом виконання дії, що забезпечується сукупністю набутих знань і навичок. Уміння характеризується усвідомленістю, самостійністю, продуктивністю й динамізмом [1, с. 320]. У свою чергу, мовленнєве вміння є здатністю здійснювати певну мовленнєву дію в умовах вирішення комунікативних завдань на основі набутих мовленнєвих навичок і знань [1, с.254]. Мовленнєва навичка – мовленнєва дія, яка в результаті виконання вправ набула автоматизму [1, с. 257].

Формування мовленнєвих навичок, на думку С. Ніколаєвої, має на меті забезпечити учню можливість правильно будувати власні письмові й усні іншомовні висловлювання та розуміти висловлювання інших осіб, у тому числі носіїв іноземної мови, що вивчається, для чого необхідно використовувати відповідні вправи й знання мови [26, с. 9].

Останнім із виокремлених нами елементів змісту навчання іншомовного усного мовлення учнів старших класів є навчальні і комунікативні стратегії, а також уміння оперування ними й вправи для їх розвитку.

Навчальною стратегією є «організована, цілеспрямована і регульована послідовність визначених дій, які виконують учні під час навчальної діяльності, для того щоб навчання стало легшим, більш швидким та ефективним», а комунікативною стратегією називають «усвідомлену лінію комунікативної поведінки у конкретній ситуації спілкування, яка використовується для забезпечення спілкування з іншими людьми та подолання труднощів, викликаних недостатністю мовного і соціального досвіду спілкування іноземною мовою» [21, с. 445].

Таким чином, виконаний аналіз ніуково-методичної літератури дає

змогу стверджувати, що до змісту навчання усного мовлення належать теми, сфери й ситуації спілкування; тексти; фонетичні, лексичні, граматичні знання й навички та вправи з їх формування; мовленнєві уміння та вправи з їх формування; навчальні і комунікативні стратегії; уміння оперувати ними і вправи з їх розвитку.

1.3. Методика розвитку вміння іншомовного усного мовлення учнів старших класів

У результаті аналітичного огляду науково-методичної літератури з теми дослідження маємо підстави стверджувати, що усне мовлення як продуктивний вид мовленнєвої діяльності у процесі формування й розвитку потребує реалізації кількох етапів. Науковці називають ці етапи по-різному, наприклад: підготовчий, стереотипно-ситуативний, варіювально-ситуативний етапи [37, с. 29], початковий, основний та просунутий етапи [35, с. 17-18] тощо. Усі зазначені підходи поєднує розуміння усного мовлення як складної здатності курувати мовленнєвою діяльністю в умовах вирішення комунікативних завдань спілкування [30, с. 37].

У контексті нашого дослідження вважаємо за доцільне використовувати підхід до системи роботи з формування й розвитку вміння усного мовлення, запропонований авторами підручника «Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика» [21, с. 319-356] і С. Ніколаєвою [27, с.138-153], який ми унаочнили у вигляді таблиці 1.3.

Для нашого дослідження основна увага належить етапу розвитку й удосконалення уміння усного мовлення й методам, прийомам та іншим заходам, що його супроводжують.

Таблиця 1.3.

Етапи формування компетентності в говорінні іноземною мовою

Вид усного мовлення Етапи формування	Діалогічне мовлення	Монологічне мовлення	Вправи
Підготовчий етап	Формування лексичних і граматичних навичок усного мовлення	вимовних,	рецептивно-репродуктивні та репродуктивні умовно-комунікативні вправи на імітацію, підстановку, відповіді на запитання, на запит певної інформації (за зразком), повідомлення інформації
Етап 1 - навчання елементарних одиниць усного мовлення	Оволодіння реплікуванням і діалогічними єдностями	З'єднання речень у понадфразову єдність	рецептивно-продуктивні умовно-комунікативні
Етап 2 – тренування у створенні мінімального зразку усного мовлення	Складання мікродіалогів	Складання Мікромонологів	рецептивно-продуктивні комунікативні вправи з використанням спеціально створених вербальних опор
Етап 3 – розвиток і вдосконалення уміння усного мовлення	Складання діалогів різних типів	Складання монологів різних типів	вправи для оволодіння різними функціональними типами діалогу /монологу рецептивно-продуктивні комунікативні з використанням природних опор

Як свідчать результати аналізу наукової літератури, основним способом розвитку іншомовної компетентності в говорінні взагалі та вмінь монологічного й діалогічного мовлення зокрема є виконання системи відповідних вправ. Водночас, до ефективних засобів розвитку вміння іншомовного усного мовлення дослідники також відносять такі види роботи, як метод проектів, рольові ігри, веб-квест.

РОЗДІЛ 2

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ВЕБ-КВЕСТ У ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ АНГЛІЙСЬКОГО УСНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ

2.1. Веб-квест як педагогічна технологія

У процесі формування іншомовної комунікативної компетентності вибір технології навчання як сукупності прийомів роботи вчителя й учнів, що забезпечує досягнення цілей навчання [1, с. 165], відіграє суттєву роль. Освітні технології розуміють як педагогічну діяльність, яка реалізує науково обґрунтований проєкт дидактичного процесу і якій притаманний більш високий ступінь ефективності, надійності та гарантованості результату, ніж традиційним способам навчання» [12, с. 94].

І. Дичківська, проаналізувавши значну кількість визначень поняття «педагогічна технологія», дійшла висновку, що спільним в усіх визначеннях є її спрямування на підвищення ефективності навчального процесу, що гарантує досягнення запланованих результатів навчання. На думку І. Дичківської, існує загальноприйняте уявлення про технологію як «конструювання навчального процесу за певною схемою, яка відображає ознаки, притаманні й традиційній організації навчального процесу: впорядкованість процесу навчання, мети і оцінювання результатів» [7, с. 40].

Серед сучасних технологій навчання іноземних мов на особливу увагу заслуговує квест-технологія, яку І. Сокол характеризує як «інноваційну педагогічну ігрову технологію, що передбачає виконання учнями навчальних, пошуково-пізнавальних проблемних завдань відповідно до ігрового задуму / сюжету, під час якого вони добирають та упорядковують інформацію, виконують самостійну, дослідницьку роботу, що сприяє

систематизації та узагальненню вивченого матеріалу, його збагаченню та поданню у вигляді цілісної системи» [34, с.21].

Використовуючи класифікацію педагогічних технологій І. Дичковської, І. Сокол пропонує узагальнену класифікацію квест-технології [33, с. 371], подану у таблиці 2.4.:

Таблиця 2.4.

Класифікація квест-технології

За рівнем застосування	Предметна
За науковою концепцією засвоєння досвіду	Розвивальна, що ґрунтується на теорії розвитку здібностей
За ставленням до дитини	Особистісно орієнтована
За орієнтацією на особистісні структури	Залежно від типу, цілей та завдань квесту: інформаційна; операційна; емоційно-художня й емоційно-моральна; технологія саморозвитку; евристична; прикладна
За типом організації та управління пізнавальною діяльністю	Ігрова

Різновидом квест-технології є веб-квест, яку розуміють як освітню технологію, яка використовується в рамках проблемного навчання, що передбачає цілеспрямовану пошукову діяльність учнів з використання інформаційних інтернет-ресурсів для виконання конкретного навчального завдання [3, с. 13]. У вузькому розумінні поняття «веб-квест» можна визначити як проблемне завдання або навчальне завдання з елементами рольової гри, яке розв'язується за допомогою інформаційних ресурсів мережі Інтернет [3, с. 13].

Наведене вище визначення веб-квесту вказує на його безпосередній зв'язок з іншою педагогічною технологією, а саме – з проблемним навчанням, яке передбачає створення на уроці проблемних ситуацій та обговорення можливих підходів до їх вирішення, у ході чого учні навчаються застосовувати раніше набуті знання, уміння й навички та опановують способи творчої діяльності. Крім того, під час проблемного навчання

застосовуються проблемно-пошукові методи навчання, що передбачають проблемне викладення матеріалу й його закріплення, залучення учнів до активної мовленнєвої діяльності з використанням різноманітних прийомів [1, с. 221].

З іншого боку, технологія веб-квест має відношення й до методу проєктів як різновиду проблемного навчання. Говорячи про метод проєктів, Є. Полат називає його способом досягнення дидактичної мети через детальне опрацювання навчального проблемного завдання, що має закінчитися отриманням практичного результату, оформленого у той чи інший спосіб [28, с. 66]. В основу методу проєктів покладена ідея про його прагматичну спрямованість на результат, що отримується при розв'язанні конкретної практично або теоретично значущої проблеми. Такий результат можна побачити, обдумати, застосувати в подальшій навчальній або професійній діяльності. Є. Полат зауважує, що для досягнення такого результату учнів потрібно навчати самостійно мислити, виявляти й розв'язувати проблемні завдання, залучаючи знання з різних галузей, власну здатність прогнозувати результати й можливі наслідки різних варіантів їхнього рішення, уміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Іншою важливою рисою методу проєктів є його орієнтація на самостійну діяльність учнів. [28, с. 67].

Таким чином, наведене вище дає підстави стверджувати, що технологія веб-квест є різновидом проблемного навчання, а саме – сучасною інтерпретацією методу проєктів з використанням лінгводидактичного потенціалу інформаційних ресурсів Інтернет.

Проаналізувавши науково-методичну літературу з теми дослідження, маємо підстави стверджувати, що використання веб-квест технології в освітньому процесі закладу загальної середньої освіти є достатньо ефективним і результативним. На користь цього твердження свідчать, зокрема, результати дослідження О. Толмачової [36], яка зауважує, що веб-квест технологія через свою зорієнтованість не тільки на набуття знань, але й на розвиток когнітивних і творчих здібностей учнів розвиває їхні навички

самоосвітньої компетенції завдяки розв'язуванню практичних завдань або проблем, які вимагають інтеграції знань з різних предметних областей.

У свою чергу О. Шульгіна [39] також вказує на те, що технологія веб-квест володіє значним лінгводидактичним потенціалом як за рахунок технічних засобів доставки інформації користувачу, так і завдяки її можливостям задіяти когнітивні процеси учнів, пов'язані з опрацюванням нової інформації, отриманої за допомогою текстових і відео-матеріалів мережі Інтернет.

Серед інших параметрів ефективності застосування технології веб-квест М. Кадемія [13], І. Карпа [15], І. Лазоренко [19], О. Олійниченко [29], називають такі:

- автентичність текстових, відео- й аудіоматеріалів, з якими ознайомлюються учні під час виконання завдань веб-квесту;
- розвиток медіаграмотності учнів й інформаційної культури в процесі опрацювання різних інтернет-джерел;
- підвищення зацікавленості в навчальному предметі й мотивації до опанування відповідних знань, умінь і навичок, чому сприяє, не в останню чергу, атмосфера співпраці, без якої досягнення результатів групового завдання є неможливим;
- розвиток уміння самостійно вчитися протягом усього життя, формування потреби до розширення знань;
- удосконалення когнітивних умінь і розвиток творчих здібностей;
- виховання відповідального ставлення до результатів власної навчальної діяльності.

У контексті нашого дослідження безумовною перевагою веб-квест технології є її лінгводидактичний потенціал, завдяки тому, що на заключному етапі роботи з її використанням уся інформація, отримана рецептивним способом, актуалізується в продуктивних видах іншомовної

мовленнєвої діяльності, зокрема в усному мовленні в діалогічній і монологічній формах.

Застосування технології веб-квест на основі такого конструктивного підходу до навчання іноземної мови передбачає не тільки збір інформації з Інтернету за зазначеними посиланнями, але і її організацію, структурування й детальне усвідомлення для того, щоб вирішити поставлене завдання, що розвиває особистість учня в комунікативному і когнітивному напрямках.

У результаті вивчення відповідних науково-методичних джерел, маємо змогу стверджувати, що ефективність використання технології веб-квест залежить від дотримання вчителем рекомендацій щодо його моделювання й організації всієї діяльності учнів. Важливим у цьому контексті є зауваження Б. Доджа, родоначальника використання цієї педагогічної технології, про те, що для своєї успішної реалізації веб-квести повинні створюватися за спеціальною формулою і містити такі обов'язкові частини, як вступ, завдання, виконання, ресурси, оцінювання, висновок [45].

Вступний етап веб-квесту складається з формулювання теми, опису ролей учасників, складання сценарію квесту, плану роботи або загальної характеристики всього квесту. Мета цього етапу – підготувати, зацікавити й мотивувати учнів.

Етап «Завдання» передбачає постановку головного й допоміжних завдань веб-квесту, інструктаж щодо їх виконання, пояснення вимог до кінцевого результату. Завдання повинно бути проблемним, чітко сформульованим і мати пізнавальну цінність.

Етап «Виконання» містить точний опис усіх етапів роботи з посиланням на рекомендовані інтернет-ресурси; інструкції та корисні поради з пошуку інформації, поради щодо виконання того чи іншого завдання. З методичної точки зору запропоновані матеріали з інтернет-джерел мають бути релевантними, автентичними і різноманітними, а також мають бути спрямовані на розвиток когнітивних умінь учнів.

Етап «Ресурси» містить перелік рекомендованих інтернет-джерел, ретельно відібраних до кожного завдання веб-квесту. У такому контексті вважаємо слушною пораду О.Толмачової щодо критеріїв відбору інтернет-ресурсів для виконання веб-квесту, адже в мережі Інтернет можна знайти матеріал, який може бути створений для професійного підготованого читача й глядача, або, навпаки, бути занадто примітивним за викладенням. Тому при доборі інтернет-ресурсів для навчальних цілей учителеві необхідно оцінити, наскільки вони відповідають освітньому й загальнокультурному рівню конкретної групи учнів, що братиме участь у веб-квесті. О. Толмачова рекомендує відбирати такий матеріал, який був би вище рівня учнів у мовному й змістовному плані, що створить необхідні умови для успішного навчання й розвитку [36].

Оскільки інтернет-ресурси можуть містити об'єктивно складні для сприйняття фрагменти інформації, тоді вчитель, на думку О. Олійниченко, має надати лінгвістичну, технологічну та медіа-підтримку для успішного проходження веб-квесту учнями. Під час надання лінгвістичної підтримки учителю доцільно презентувати не глосарій до певного тексту, а наголосити на засобах, що прискорюють сприйняття інформації (візуалізації, графіки, відео, посилання на електронні словники потрібної спеціалізації або менш складні тексти цієї ж тематики). Для розвитку когнітивних умінь учнів О. Олійниченко радить будувати завдання веб-квестів у такий спосіб, щоб вони містили операцій з аналізу, синтезу, порівняння, класифікації ресурсів, узагальнення інформації та наведення висновків [29, с. 891].

Наступним етапом веб-квесту є етап «оцінювання», що містить опис критеріїв і параметрів оцінки виконання веб-квесту, які оформлюються у вигляді бланка оцінки. Критерії оцінювання мають бути пояснені учням до початку виконання завдань, і вони мають бути прозорими й несуперечливими. Оцінки залежать від типу навчальних завдань, які виконуються у веб-квесті. У визначенні критеріїв оцінювання вважаємо за доцільне брати до уваги такі фактори, як досягнення поставленої мети

взагалі, якість виконання кінцевого продукту веб-квесту та якість виконання роботи на окремих етапах, зміст і складність завдання, самостійність, активність і вмотивованість діяльності, дотримання термінів виконання веб-квесту.

Етап «висновок» містить аналіз якості виконання веб-квесту, взагалі, тобто його кінцевого продукту, його окремих етапів, а також з'ясування, чого навчилися учасники веб-квесту під час його виконання.

З огляду на комплексну структуру технології веб-квест і складність в організації занять з її використанням у процесі навчання іноземної мови виникає об'єктивна необхідність у розробці чіткого алгоритму роботи. У результаті аналізу технологій та алгоритмів формування іншомовної комунікативної компетентності учнів О. Шульгіна [39] дійшла висновку про те, що їх об'єднує кілька загальних характеристик. По-перше, усі технології на початковому етапі містять етап планування проєкту, який полягає у визначенні теми, типу квесту, його змісту, мети, завдання та способів його виконання, типу кінцевого продукту та вимог до його презентації. По-друге, характер реалізації всіх проєктів має інтерактивний характер, адже будь-який проєкт ґрунтується на безпосередньому контакті між учнем і вчителем. Такий контакт може здійснюватися як за допомогою мережі Інтернет на одній з платформ, де виконується проєкт, так і безпосередньо під час обговорення результатів роботи в парному або груповому режимі. По-третє, веб-квест обов'язково містить етап оформлення й презентації результатів роботи у вказаному форматі. Крім того, на завершальному етапі проводиться оцінка або самооцінка результатів роботи.

Таким чином, урахувавши наведене вище, маємо наголосити на тому, що важливою умовою ефективного використання технології веб-квест у процесі навчання іноземної мови є дотримання певного алгоритму роботи.

2.2. Види веб-квестів у навчання іншомовного усного мовлення

У результаті аналізу науково-методичної літератури з теми дослідження ми з'ясували, що, незважаючи на значну кількість праць з описом різних варіантів проведення веб-квестів, їхньої загальноприйнятої класифікації не створено.

У контексті нашого дослідження ми беремо за основу підхід І. Сокол, яка пропонує класифікувати квести взагалі за такими критеріями:

- за формою проведення: комп'ютерні ігри, веб-квести, QR-квести, медіа квести, квести на природі, city-квести, комбіновані;
- за режимом проведення: у реальному, віртуальному, комбінованому режимах;
- за терміном реалізації: короткострокові, довгострокові;
- за формою роботи: групові, індивідуальні;
- за предметним змістом: моно-, міжпредметні;
- за структурою сюжетів: лінійні, нелінійні та кільцеві;
- за інформаційним освітнім середовищем: у традиційному та віртуальному освітньому середовищі;
- за технічною платформою: віртуальні щоденники та журнали, сайти, форуми, Вікі-сторінки, Google-групи, соціальні мережі;
- за домінують діяльністю учнів: дослідницький, інформаційний, творчий, пошуковий, ігровий, рольовий та тематичний;
- за характером контактів учасників: для учнів одного класу чи школи, учнів одного району, учнів однієї країни, учнів з різних країн;
- за рівнем складності завдань: репродуктивні, репродуктивно-когнітивні, когнітивні, когнітивно-креативні та креативні;
- за типом завдань: переказ, планування та проектування, самопізнання, компіляція, творче завдання, аналітична задача, детектив, головоломка, таємнича історія, досягнення консенсусу,

оцінка, журналістське розслідування, переконання, наукові дослідження [34, с. 75]

Беручи до уваги загальну класифікацію квестів як педагогічної технології, вважаємо за доцільне зосередитись на критеріях «за типом завдань» і «за рівнем складності» для створення системи веб-квестів для розвитку вмінь усного мовлення учнів старших класів.

На підтримку цієї позиції наводимо твердження Б. Доджа [44] про важливість конкретного типу завдань для ефективного виконання всього веб-квесту. Отже, завдання є найбільш важливою частиною веб-квесту, оскільки воно конкретизує мету роботи та забезпечує спрямованість діяльності учнів. Добре розроблені завдання успішно виконуються й сприяють розвитку розумової діяльності учнів.

Проаналізувавши види завдань до веб-квестів, розроблені й апробовані Б. Доджем, ми обрали такі, що мають певний потенціал для навчання іноземних мов, та узагальнили їх у вигляді таблиці 2.5.:

Таблиця 2.5.

Завдання для веб-квестів

	Завдання	Зміст роботи учнів	Кінцевий результат
1.	Завдання переказу (retelling tasks)	Пошук, опрацювання, повідомлення інформації з конкретного інтернет-джерела	Доповідь або презентація
2.	Завдання компіляції (compilation tasks)	Пошук та вивчення інформації з кількох інтернет-джерел з метою їх компіляції у вказаному форматі	Доповідь, презентація, публікація, веб-продукт (блог, публікація у соціальній мережі, веб-презентація)
3.	Завдання на пошук розгадки (mystery tasks)	Пошук та вивчення інформації з кількох інтернет-джерел з метою розкриття таємниці або відгадування загадки	Доповідь, презентація, публікація
4.	Завдання журналістське розслідування	Пошук та вивчення інформації з кількох інтернет-джерел з про конкретну подію / особу / об'єкт	Репортаж, стаття, рольова гра-симуляція

Продовження таблиці 2.5.

	(journalistic tasks)	з метою їх висвітлення з позиції журналіста	(наприклад, телевізійні новини), документальне кіно
5.	Завдання з проєктування (design tasks)	Пошук та вивчення інформації з кількох інтернет-джерел з метою створення продукту або плану дій, який реалізує заздалегідь визначену мету і функціонує в рамках визначених обмежень.	Доповідь, презентація, публікація
6.	Творчі завдання (creative product tasks)	Пошук та вивчення інформації з кількох інтернет-джерел з метою її відтворення в іншому форматі	Розповідь, віршований твір, постер, витвір мистецтва
7.	Завдання з пошуку порозуміння (consensus building tasks)	Пошук та вивчення інформації з кількох інтернет-джерел, які містять протилежні позиції з обраної проблеми, з метою створення прийнятної для всіх сторін моделі	Доповідь, презентація, публікація
8.	Завдання з переконання (persuasion tasks)	Пошук та вивчення інформації з кількох інтернет-джерел з метою створення власного повідомлення з метою переконання уявної аудиторії у правильності власної позиції	Рольова гра, симуляція, публічний виступ

На підтримку обрання критерію «за рівнем складності» для виокремлення видів веб-квестів як технології навчання іноземної мови можна навести результати дослідження, В. Толмачової, яка узагальнила пропозиції й досвід застосування веб-квестів Б. Доджа [44] й Т. Марча [43] і запропонувала класифікувати веб-квести за ступенем творчості їхніх учасників. На її думку, така класифікація має містити творчі, конструкторські, компіляційні й репродуктивні веб-квести.

Репродуктивний веб-квест, у процесі якого учні відтворюють або передають певним способом рекомендовані матеріали без його творчого

опрацювання, В. Толмачова називає найпростішим прикладом освітньої технології з використання Інтернету в якості джерела інформації. На її думку, репродукція, або переказ, інформації з інтернет-джерела є припустимим в якості завдання веб-квесту при дотриманні умови: формат кінцевого продукту має відрізнятися від вихідних матеріалів, тобто результат роботи не повинен бути простим копіюванням оригінального тексту з Інтернету. Виконуючи завдання репродуктивного веб-квесту, учні мають застосовувати навички аналізу й синтезу інформації, у результаті чого створити власний мовленнєвий продукт [36].

У контексті нашого дослідження вважаємо репродуктивний веб-квест важливим видом навчальної діяльності учнів старших класів у системі роботи з розвитку їхнього вміння іншомовного усного мовлення. Оскільки репродуктивні веб-квести передбачають опрацювання інформації без її суттєвої трансформації, то вони є придатними для таких видів монологічного мовлення, як монологи-оповіді, монологи-описи, монологи-міркування. Отже, можна вважати репродуктивні веб-квести першим етапом в методичній системі роботи з розвитку вмінь іншомовного монологічного мовлення з використанням веб-квест технології, адже учні мають змогу вдосконалювати вміння складати монологічні висловлювання різних типів на основі відтворення (переказів) готових текстів.

У процесі виконання компіляційного типу веб-квесту можна запропонувати учням такі завдання: викласти зміст рекомендованих матеріалів, презентувавши його в новому форматі (наприклад, у вигляді презентації, запису в блозі); систематизувати різні точки зору з проблемного завдання; переконати й залучити на свій бік опонентів або нейтрально налаштованих осіб. Виконання завдань компіляційного веб-квесту сприяє розвитку навичок з пошуку, відбору, опрацювання інформації, зібраної з різних джерел у різних форматах. Для його успішного виконання в учнів мають бути сформовані уміння працювати з інформацією, аналізувати й систематизувати її. Учитель, у свою чергу, має чітко сформулювати вимоги

до кінцевого продукту й визначити прийнятні межі такої компіляції. Водночас, вважаємо, що учнів не можна позбавляти певної свободи у виборі й способі компіляції інформації – вони можуть самостійно визначити критерії відбору матеріалів і довести доцільність вибору.

Наведене вище дає змогу стверджувати, що сутність компіляційного веб-квесту дозволяє використовувати його для навчання монологів-розповідей (монологів-оповідей й монологів-повідомлень), монологів-міркувань (монологів-обґрунтувань, монологів-переконань), полемічних монологів. Для успішного створення монологічного висловлювання як результату виконання компіляційного веб-квесту вважаємо за доцільне спрямовувати роботу учнів на опрацювання дискусійних за змістом матеріалів з мережі Інтернет, що, у свою чергу, сприятиме створенню необхідних комунікативних ситуацій на уроці.

Третім типом веб-квестів є конструкторські завдання, у процесі виконання яких учні мають здійснити пошук, систематизацію, синтез і аналіз інформації з конкретної теми. У результаті такої роботи учні мають створити кінцевий продукт, згідно з зазначеними вчителем вимогами. Специфіка завдань такого типу веб-квестів і особливості виконання їхніх завдань, на нашу думку, створюють усі підстави для роботи з розвитку умінь усного монологічного й діалогічного мовлення. Вважаємо за доцільне при виконанні завдань конструкторського веб-квесту стимулювати учнів до продукування монологів-описів і монологів-міркувань (монологів-обґрунтувань; монологів-переконань). Крім того, вважаємо можливим створення умов для розвитку діалогічного мовлення засобами бесіди або дискусії стосовно результатів проходження веб-квесту.

До четвертого типу веб-квестів належать творчі веб-квести, які передбачають виконання творчого завдання. Творчі веб-квести дещо нагадують конструкторські, але їхні результати є менш контрольованими з боку вчителя та більш непередбачуваними. У процесі оцінювання результатів

творчих веб-квестів необхідно враховувати ступінь самостійності й творчий підхід до створення кінцевого продукту.

На думку Л. Лазоренко, творчі веб-квести посідають особливе місце в навчанні усного монологічного мовлення, оскільки дають змогу учню виходити за рамки змодельованих комунікативних ситуацій і переноситися в реальні умови спілкування. Такими реальними умовами можна вважати підготовку й виступи з доповідями, що моделюють, наприклад, умови прес-конференції або творчої зустрічі з діячами мистецтв і науки [19, с. 99]. У такому контексті вважаємо, що творчі веб-квести створюють умови для реалізації всіх видів усномовленневої діяльності учнів іноземною мовою.

На підставі наведеного вище, вважаємо за доцільне використовувати описані типи веб-квестів у процесі навчання іноземних мов взагалі і як засіб розвитку компетентності учнів в говорінні, зокрема, що систематизовано у вигляді таблиці 2.6.:

Таблиця 2.6.

Використання веб-квестів для розвитку вміння іншомовного усного мовлення

Тип веб-квесту	Завдання	Компетентність у говорінні, що розвивається		Кінцевий продукт
		Монологічне мовлення	Діалогічне мовлення	
Репродуктивний	Пошук, опрацювання й повідомлення інформації з конкретного інтернет-джерела	Монолог-опис, монолог-розповідь: монолог-оповідь і монолог-повідомлення	Діалог-розпитування, діалог-обмін враженнями/думками	Презентація, доповідь
Компіляційний веб-квест	Пошук та вивчення інформації з кількох інтернет-джерел з метою їх компіляції у вказаному форматі	Монолог-опис, монолог-розповідь: монолог-оповідь і монолог-повідомлення, монолог-міркування,	Діалог-розпитування, діалог-обмін враженнями/думками, діалог-домовленість, діалог-дискусія	Презентація, доповідь, рольова-гра

Продовження таблиці 2.6.

		монолог-переконання		
Конструкторський веб-квест	Пошук та вивчення інформації з кількох інтернет-джерел з метою	Монолог-опис, монолог-розповідь: монолог-оповідь і	Діалог-розпитування, діалог-обмін враженнями/думками, діалог-домовленість, діалог-дискусія	Презентація, доповідь, рольова гра
	створення продукту або плану дій, який реалізує заздалегідь визначену мету і функціонує в рамках визначених обмежень	Монолог-повідомлення, монолог-міркування, монолог-переконання	Діалог-розпитування, діалог-обмін враженнями/думками, діалог-домовленість, діалог-дискусія	Презентація, доповідь, рольова гра
Творчий веб-квест	Пошук та вивчення інформації з кількох інтернет-джерел з метою її відтворення в іншому форматі	Монолог-опис, монолог-розповідь: монолог-оповідь і монолог-повідомлення, монолог-міркування, монолог-переконання	Діалог-розпитування, діалог-обмін враженнями/думками, діалог-домовленість, діалог-дискусія	Презентація, доповідь, рольова-гра, розповідь, віршований твір, рекламний буклет, відеоролик,

Таким чином, у результаті вивчення літератури зі способів використання технології веб-квест у процесі навчання іноземної ми дійшли висновку про доцільність його застосування також і як засобу розвитку вміння іншомовного усного мовлення учнів старших класів. На підтримку такої позиції систематизовано вивчені способи використання веб-квестів для навчання усного мовлення із зазначенням їхніх видів, типів завдань для кожного виду, компетенцій, що формуються в процесі проходження веб-квесту, опису кінцевого продукту й конкретної реалізації компетентності в говорінні.

2.3. Методичні рекомендації щодо проведення веб-квестів з розвитку англійського усного мовлення учнів старших класів

Етап теоретичного дослідження пропонуємо проілюструвати методичними рекомендаціями щодо організації та проведення веб-квестів, а також конкретними прикладами веб-квестів, які вважаємо за доцільне використовувати як засіб розвитку англійського усного мовлення учнів старших класів.

Веб-квест 1.

Назва веб-квесту – «Я та світ професій».

Тип веб-квесту:

- за режимом проведення – у комбінованому режимі;
- за терміном реалізації – короткостроковий;
- за формою роботи – індивідуальний;
- за предметним змістом: монопредметний;
- за структурою сюжету: лінійний;
- за інформаційним освітнім середовищем: у традиційному та віртуальному освітньому середовищі;
- за домінують діяльністю учнів – дослідницький, інформаційний, творчий, пошуковий, ігровий, рольовий та тематичний;
- за характером контактів учасників: для учнів одного класу;
- за рівнем складності завдань: репродуктивні, креативні завдання;
- за типом завдань: компіляція, аналітична задача.

Веб-квест розрахований на аудиторну й самостійну роботу учнів з поетапним контролем з боку вчителя.

Веб-квест складається з трьох етапів, перший і третій здійснюються на уроці, другий – у формі самостійної позакласної роботи учнів.

Мета веб-квесту:

- практична – розвивати і вдосконалювати складники іншомовної комунікативної компетентності: лексичну, граматичну, фонетичну компетенції, компетентності в говорінні, читанні, аудіюванні та писемному мовленні; удосконалювати вміння й навички усного мовлення;
- загальноосвітня – розширювати знання учнів про світ сучасних професій і ринку праці;
- розвивальна – удосконалювати вміння самостійної роботи з пошуку й опрацювання інформації, поданої в автентичних текстових і аудіо форматах; розвивавати вміння працювати у команді, користуватися довідниковою літературою, інформаційними інтернет-ресурсами, текстовим редактором і / або спеціальними програмами створення презентацій;
- вихована – виховувати свідоме ставлення до вибору майбутньої професії, потребу вдосконалювати знання й вміння протягом життя.

Етапи веб-квесту.

Етап 1. Вступ до веб-квесту.

Мета – ознайомити з темою веб-квесту, вимогами до його виконання й оцінювання результатів.

Етап 1 здійснюється на уроці у фронтальному режимі. Учні знайомляться з темою веб-квесту та отримують інструкції з його виконання, план роботи, завдання, вимоги до оформлення результатів роботи.

Варіант вступного слова вчителя: *Dear student! You are going to do the web-quest “The World Jobs and Me”. While doing the web-quest you are to complete the tasks: do the quiz, read the articles, analyze and summarize the information and get ready with a PowerPoint presentation accompanied with your spoken report.*

В якості підготовки доцільно виконати вправи з актуалізації знань учнів з тематичної лексики.

Етап 2. Самостійне виконання завдань веб-квесту. Мета – розвиток і вдосконалення вмінь самостійної роботи; розвиток і вдосконалення вміння читання, писемного мовлення, усного підготовленого монологічного мовлення.

Task 1. Do the quiz <https://www.ucas.com/careers/buzz-quiz> and find out which job is the best for you. Summarize the results in a written report following the model and submit it for your teacher to check. *The model: I have always dreamed of becoming a doctor / actress / chef...., because I have always liked it / it has always attracted me / it suits me perfectly / I have all the qualities to do this job After completing the quiz I have found out that the job of my dream is perfect for me / doesn't suit me at all because*

Task 2. Read the articles:

- “The 25 Best Jobs of 2020” <https://money.usnews.com/money/careers/slideshows/the-25-best-jobs> ,
- “100 Best Jobs” <https://money.usnews.com/careers/best-jobs/rankings/the-100-best-jobs> ,
- “These are the 13 best jobs to have in 2019” <https://www.cnbc.com/2019/01/07/these-are-the-best-jobs-to-have-in-2019-according-to-us-news--world-report.html> .

Task 3. Find out the ranking of your favourite job in this list. Summarize the results in a written report following the model and submit it for your teacher to check. *The model: The job I want to choose is ranked second/ tenth / fifteenth... in the list. I am surprised / I am not surprised because.....*

Task 4. Choose 10 most popular jobs, fill in the chart and submit it for your teacher to check:

#	Job	Personal qualities and skills required for the job	Education and qualifications	Salary	Your attitude

Task 5. Get ready with a presentation “The World of Jobs and Me” accompanied with a spoken report. Your report is supposed to include the results of your job research.

Follow the plan:

1. *Introduction (a brief description of the most popular jobs today)*
2. *The job of your dream (a description of the job and the reasons for your choice of the job)*
3. *Results of the job quiz (a comparison of your job expectations and the results of the quiz, your attitude to the results of the quiz)*
4. *Conclusion (explain whether your plans to choose a job have changed after doing the web-quest)*

Етап 3. Презентації учнів.

Етап 4. Оцінювання.

Веб-квест 2.

Назва веб-квесту – «Твоє здоров'я».

Тип веб-квесту:

- за режимом проведення – у комбінованому режимі;
- за терміном реалізації – короткостроковий;
- за формою роботи – груповий;
- за предметним змістом: монопредметний;
- за структурою сюжету: лінійний;
- за інформаційним освітнім середовищем: у традиційному та віртуальному освітньому середовищі;
- за домінують діяльністю учнів – дослідницький, інформаційний, творчий, пошуковий, ігровий, рольовий та тематичний;
- за характером контактів учасників: для учнів одного класу;
- за рівнем складності завдань: репродуктивні, креативні;

- за типом завдань: переказ, компіляція.

Веб-квест розрахований на аудиторну й самостійну роботу учнів з поетапним контролем з боку вчителя.

Веб-квест складається з трьох етапів, перший і третій здійснюються на уроці, другий – у формі самостійної позакласної роботи учнів.

Мета веб-квесту:

- практична – розвивати і вдосконалювати складники іншомовної комунікативної компетентності: лексичну, граматичну, фонетичну компетенції, компетенцію в говорінні, читанні, аудіюванні та писемному мовленні; удосконалювати вміння й навички усного мовлення;
- загальноосвітня – розширювати знання учнів про захворювання, що викликають епідемії, і про засоби їхньої профілактики й захисту від них;
- розвивальна – удосконалювати вміння самостійної роботи з пошуку й обробці інформації, поданої в автентичних текстових і аудіо форматах; розвивати вміння працювати у команді, користуватися довідниковою літературою, інформаційними інтернет-ресурсами, текстовим редактором і / або спеціальними програмами створення презентацій;
- вихована – виховувати ціннісне ставлення до власного здоров'я й здоров'я інших людей; пропагувати здоровий спосіб життя.

Етапи веб-квесту.

Етап 1. Вступ до веб-квесту.

Мета – ознайомити з темою веб-квесту шляхом читання автентичних текстів з теми й опрацювання необхідного словнику.

Етап 1 здійснюється на уроці у фронтальному режимі. Учні знайомляться з темою веб-квесту та необхідними для її вивчення лексичними одиницями, а також отримують інструкції з виконання веб-квесту, план роботи, завдання, вимоги до оформлення результатів роботи.

Вступне слово вчителя.

Humans have always been under assault from various viruses and bacteria. Until the development of the germ theory, people did not understand why they got sick or how to effectively treat diseases. Diseases could cause the breakdown of societies, turn away armies, end wars, and contribute to a complete change in a government or culture. They could even wipe out whole groups of people and destroy cultures. The goal of the web quest is to study some aspects of epidemics, such as their causes, means of prevention and treatment.

Завдання етапу 1.

Task 1. Study the essential vocabulary. Visit Longman Dictionary of Contemporary English <https://www.ldoceonline.com/> and give explanations to the words: *epidemic, pandemic, disease, virus, outbreak, to transmit, symptom, to spread, to prevent, respiratory.*

Task 2. Read the text “Coronaviruses” <https://www.who.int/health-topics/coronavirus> and say whether the statements A-E are true or false:

Coronaviruses

Coronaviruses (CoV) are a large family of viruses that cause illness ranging from the common cold to more severe diseases such as Middle East Respiratory Syndrome (MERS-CoV) and Severe Acute Respiratory Syndrome (SARS-CoV).

Coronavirus disease (COVID-19) is a new strain that was discovered in 2019 and has not been previously identified in humans.

Coronaviruses are zoonotic, meaning they are transmitted between animals and people. Detailed investigations found that SARS-CoV was transmitted from civet cats to humans and MERS-CoV from dromedary camels to humans. Several known coronaviruses are circulating in animals that have not yet infected humans.

Common signs of infection include respiratory symptoms, fever, cough, shortness of breath and breathing difficulties. In more severe cases, infection can cause pneumonia, severe acute respiratory syndrome, kidney failure and even death.

Standard recommendations to prevent infection spread include regular hand washing, covering mouth and nose when coughing and sneezing, thoroughly

cooking meat and eggs. Avoid close contact with anyone showing symptoms of respiratory illness such as coughing and sneezing.

Say whether the statements are true or false:

- A. Coronaviruses are a new discovery.*
- B. Covid 19 has never been identified in humans.*
- C. All coronaviruses are zoonotic.*
- D. All coronaviruses infect humans.*
- E. Coronavirus disease has only respiratory symptoms.*

Task 3. Read the text and fill in the gaps 1-5 with a correct sentence A-E.

One sentence is extra.

By now, most of us are aware of the outbreak of the disease started in Wuhan, China, caused by a new species of virus called Novel Coronavirus. They belong to a member of the Corona virus family that was first identified in the 1960s. (1)

But the crucial question is, how did the recent outbreak occur? Well, like other Coronaviruses, it has come from animals too and is a form of zoonotic disease. Many of those infected patients either worked or frequently shopped in the Huanan seafood wholesale market in the centre of the Chinese city, which sells meat and live animals. It is believed that the virus might have been transmitted through direct contact between human and animals either by touching those animals or consuming them, and it can also spread via the air like other cold-causing viruses. (2)

But what we know so far is its symptoms and how it affects humans. Yes, a person infected from this disease may suffer from dry cough, mild fever, and breathing issues, which may go unnoticed at first. (3)

Also, it is believed that these viruses are more likely to infect older people and those with a weak immune system that find it hard to fight these notorious viruses. But, is there any way to treat this disease? (4)

Now, here comes the most crucial question, what can we do to stop this outbreak?

Also, it would be best if you wash your hands with warm and soapy water regularly, especially, after being in direct contact with an infected person. (5)

Are the following statements true or false?

A. Well, unfortunately, all this is very new illness, no treatment for it is available so far, and because it is a virus, antibiotics won't work against it.

B. They are responsible for causing a range of diseases in humans, including the common cold and more severe and life-threatening forms like SARS and MERS.

C. But, as the virus spreads its legs inside the person's body, the patient might develop a severe case of viral pneumonia, an infection that inflames the air sacs in the lungs and can cause them to fill with fluid or pus and need immediate medical attention.

D. The virus is named after its shape, which takes the form of a crown with protrusions around it and hence is known as Coronavirus

E. However, unfortunately the actual source of this disease isn't confirmed yet, and scientists are still trying to figure it out.

F. Well, it is always advisable to practice good hygiene and caution by avoiding close contact with individuals suffering from acute respiratory infections, or wild animals or livestock, dead or alive. []

Task 4. Look at the list of epidemics and make a list of 10 most disastrous diseases in history. Fill in the chart:

#	Disease	Death toll

Recommended resources:

- History of pandemics <https://www.visualcapitalist.com/history-of-pandemics-deadliest/> ;
- Outbreak: 10 of the worst pandemics in history <https://www.mphonline.org/worst-pandemics-in-history/> ;
- List of epidemics https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_epidemics .

Task 5. Choose a disease and join three other pupils to continue the web quest in a team.

Етап 2. Самостійна робота у групах. Мета – розвиток і вдосконалення вмінь самостійної роботи; розвиток і вдосконалення вміння читання й усного підготовленого мовлення.

Task 2. Make a report / a presentation on the disease you have chosen.

Use the internet resources: Simple English Wikipedia https://simple.wikipedia.org/wiki/Main_Page, World Health Organization <https://www.who.int/home>, History of pandemics <https://www.visualcapitalist.com/history-of-pandemics-deadliest/>.

Use the following questions as a plan for your presentation / report:

1. *When and where was the disease first discovered?*
2. *What statistics are available on this disease?*
3. *What is the incubation period for this disease?*
4. *What are the symptoms of the disease?*
5. *How is it diagnosed?*
6. *How does a person contract the disease? How is this disease spread?*
7. *What is the prognosis for the sick person?*
8. *How can the disease be treated or cured?*
9. *How can the disease be prevented? Is there a vaccine for the disease?*
10. *Are there any interesting cases or famous people related to the disease?*

Етап 3. Здійснення цього етапу можливе в двох варіантах.

Варіант 1 – презентації. Від кожної групи демонструється презентація з коментарями її учасників.

Мета – удосконалення вміння підготовлено монологічного мовлення

Варіант 2 – інтерв'ю. Члени однієї команди стають експертами з хвороби, яку вони вивчали. Вони мають взяти інтерв'ю в експертів з іншої хвороби й скласти порівняльну характеристику двох хвороб, представивши її у вигляді короткого монологічного виступу. Мета – удосконалення вміння непідготовленого діалогічного й монологічного мовлення

,ВИСНОВКИ

Дослідження способів використання технології веб-квест як засобу розвитку вміння англійського усного мовлення учнів старших класів дало змогу зробити такі висновки.

У результаті критичного аналізу науково-методичної літератури з теми дослідження й опрацювання відповідних нормативних документів з'ясовано, що в умовах реформування системи загальної середньої освіти мета навчання іноземних мов визначається у поняттях компетентнісного підходу. Таким чином, метою навчання іноземних мов взагалі визнається формування комунікативної компетентності учня на рівні незалежного користувача, яку ми розуміємо як динамічну комбінацію знань, умінь і навичок, що створює комплексну здатність особистості обирати й використовувати необхідні мовні засоби відповідно до ситуації спілкування для продукування усних і писемних висловлювань, а також для ідентифікації чужих висловлювань під час їх сприймання.

Визначено, що в контексті компетентнісного підходу метою навчання усного мовлення у закладах загальної середньої освіти є формування компетентності в говорінні як складника іншомовної комунікативної компетентності учня. Компетентність у говорінні розуміємо як усну продуктивну мовленнєву діяльність, за допомогою якого здійснюється комунікація іноземною мовою в діалогічній і монологічній формах.

Проаналізовано зміст роботи з формування й розвитку компетентності в говорінні, у результаті чого визначено актуальні в контексті дослідження складники, до яких належать теми, сфери й ситуації спілкування; тексти; фонетичні, лексичні, граматичні знання й навички та вправи з їх формування; мовленнєві уміння та вправи з їх формування; навчальні і комунікативні стратегії; уміння оперувати ними і вправи з їх розвитку.

Вивчено методику формування й розвитку компетентності в говорінні іноземною мовою, описано основні етапи формування вміння іншомовного усного мовлення в монологічній і діалогічній формах, систематизовано змість роботи й системи вправ для кожного етапу, а також основні засоби формування й розвитку вміння іншомовного усного мовлення.

З'ясовано сутність технології веб-квест як засобу навчання іноземних мов, яку визначено як освітню технологію, що використовується в рамках проблемного навчання та передбачає цілеспрямовану пошукову діяльність учнів з використання інформаційних інтернет-ресурсів для виконання конкретного навчального завдання.

Проаналізовано наявні класифікації веб-квестів, виокремлено види веб-квестів, які мають певний потенціал для системи роботи з розвитку вміння іншомовного усного мовлення учнів старших класів. Такими видами веб-квестів, згідно зі ступенем творчості учнів, названо репродуктивні, компіляційні, конструкторські й творчі веб-квести. Описано типові види завдань до кожного виду веб-квестів з урахуванням специфіки роботи з розвитку вміння іншомовного усного мовлення учнів старших класів.

Описано методику використання веб-квесту як технології розвитку англійського усного мовлення учнів старших класів, яка передбачає дотримання чіткого алгоритму дій, а також розроблено методичні рекомендації та сценарій веб-квесту для розвитку вміння англійського усного мовлення учнів старших класів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Азимов Э. Г., Щукин А. Н. Новый словарь методических терминов и понятий (теория и практика обучения языкам). Москва: Издательство ИКАР, 2009. 448 с.
2. Багузина Е. И. Веб-квест технология как дидактическое средство формирования иноязычной коммуникативной компетенции (на примере студентов неязыкового ВУЗа): автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / Московский гуманитарный университет. Москва, 2012. 26 с.
3. Белова Н.В., Рублева Е.В. Краткий словарь IT-терминов для специалистов по языковому образованию. Санкт-Петербург: Златоуст, 2017. 68 с.
4. Герлянд Т.М., Кулалаєва Н.В., Пащенко Т.М., Романова Г.М., Романов Л.А. Веб-квест у професійному навчанні : методичні рекомендації; за заг. редакцією Т.М. Герлянд. – К.: ІПТО НАПН України, 2016. – 141 с.
5. Гуревич Р.С. Використання сучасних технологій навчання у ВНЗ. *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2014. №2. С. 3-10.
6. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF> (дата звернення 21.02.2020).
7. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. – Київ: Академвидав. 2004. 352 с.
8. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / наук. ред. укр. видання С. Ю. Ніколаєва. Київ : Ленвіт, 2003. 273 с.
9. Закон України «Про повну загальну систему освіти». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20> (дата звернення 23.03.2020)

10. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 23.03.2020).
11. Зимняя И.А. Ключевые компетентности как результативно-целевая основа компетентностного подхода в образовании. Авторская версия. Москва: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов. 2004. 42 с.
12. Інноваційна діяльність вчителя: термінологічний словник. Ред. О.І. Огієнко. Київ. 2016. 120 с.
13. Кадемія М. Ю., Шестопалюк О. В. Веб-квест у підготовці майбутніх учителів : навчально-методичний посібник. Вінниця : ТОВ Фірма «Планер», 2015. 155 с.
14. Казанцев А. Ю., Казанцева Г. С. Эффективность обучения говорению на английском языке в высшей школе. *Вестник ТГПУ*. 2014. №3 (144). С. 105-109.
15. Карпа І. Веб-квест у роботі з учнями загальноосвітньої школи. *Молодь і ринок*. 2017. №2(145) С.42-46.
16. Квест-технологія в контексті інноваційного навчання: практичний посібник / упоряд. Л. Г. Нечитайло. Балаклія, 2018. 99 с.
17. Колесникова И.Л., Долгина О.А. Англо-русский терминологический справочник по методике преподавания иностранных языков: справочное пособие. Москва: Дрофа, 2008. 431 с.
18. Красільнікова О. Компетентнісний підхід як основа філософії освіти. *Вісник КНТЕУ*. 2018. №1. С. 147-156.
19. Лазоренко Л. Веб-квест як спосіб навчання монологічного академічного мовлення майбутніх математиків. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2015. №3. С. 95-106.
20. Лінгводидактичні засади навчання іноземної мови учнів старших класів загальноосвітніх навчальних закладів: навчально-методичний посібник / Редько В. Г., Полонська В.К., Басай Н.П. [та ін.]; за наук. ред. Редька В. Г. Київ: Педагогічна думка, 2013. 360 с.

21. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.
22. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: підручник / Л.С. Панова, І.Ф. Андрійко, С.В. Тезікова та ін. Київ: Академія. 2010. 328с.
- 23.Методичні рекомендації "WebQuest – a Popular Innovative Pedagogical Technology in Teaching English". URL: <https://naurok.com.ua/metodichni-rekomendaci-webquest-a-popular-innovative-pedagogical-technology-in-teaching-english-123038.html> (дата звернення 23.03.2020)
- 24.Мильруд Р. П. Методика преподавания английского языка. English Teaching Methodology : учеб. пособие для вузов. Москва: Дрофа, 2005. 253 с.
25. Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і для шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов. 10-11 класи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-10-11-klas/2018-2019/inozemni-movi-10-11-19.09.2017.pdf> (дата звернення 23.03.2020)
26. Ніколаєва С. Ю. Зміст навчання іноземних мов і культур у середніх навчальних закладах. *Іноземні мови*. 2010. №3. С. 3-10.
- 27.Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): Навчальний посібник. Київ: Ленвіт, 2008. 285 с.
- 28.Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: учеб. пособие для студ. пед. вузов и системы повыш. квалиф. пед. кадров / под ред. Е. С. Полат. Москва: Издательский центр «Академия», 2002. 272 с.

29. Олійниченко О. Особливості використання веб-квест технології у викладанні англійської мови для спеціальних цілей. *Наукові записки. Серія «Філологічні науки»*. Випуск 175. С. 889-893.
30. Пассов Е.И. Основы коммуникативной методики обучения иноязычному общению. Москва. Русский язык. 1989. 276 с.
31. Скалкин В. Л. Обучение диалогической речи (на материале английского языка). Киев: Радянська школа, 1989. 158 с.
32. Сокол І. Квест: метод чи технологія? *Комп'ютер у школі та сім'ї*. 2014. №2. С. 28-31.
33. Сокол І. М. Класифікація квестів. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. / [редкол.: Т. І. Сущенко (голов. ред.) та ін.]. Запоріжжя : КПУ, 2014. – Вип. 36 (89). – С. 369-375.
34. Сокол І. М. Підготовка вчителів до використання квест-технології в системі післядипломної освіти: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Класичний приватний університет. Запоріжжя, 2016. 284 с.
35. Тарнопольський О.Б., Кабанова М.Р.. Методика викладання іноземних мов та їх аспектів у вищій школі: підручник. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2019. 256 с.
36. Толмачева Е. В. Инновационное обучение РКИ (сфера «Строительный менеджмент») на основе информационно-коммуникативной Веб-квест технологии : дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.02. М., 2015. 139 с.
37. Шатилов С.Ф., Методика обучения немецкому языку в средней школе. 2-е изд. – М.: Просвещение, 1986.
38. Шмигирилова И.Б. Компетентностный подход в системе образовательных подходов и технологий. *Вектор науки ТГУ*. 2013. №3 (10). С. 260-263.
39. Шульгина Е. М. Алгоритм работы с технологией веб-квест при формировании иноязычной коммуникативной компетенции студентов. *Вестник ТГУ*. Выход 9 (125). 2013. С. 125-130.

40. Шульгина Е. М. Методика формирования иноязычной коммуникативной компетенции студентов посредством технологии веб-квест (профиль «Рекреационная география и туризм», английский язык): автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Тамбовский государственный университет им. Г. Р. Державина. Тамбов, 2013. 26 с.
41. Щукин А.Н. Методика обучения иностранным языкам: теория и практика: учебное пособие для преподавателей и студентов. Москва: Филоматис, 2004. 416 с.
42. Coronavirus web quest. URL: <https://en.islcollective.com/english-esl-worksheets/material-type/fun-activities-and-games/coronavirus/122497> (дата звернения 23.03.2020).
43. March, Tom. Why Web-Quests? URL: <https://tommarch.com/writings/why-webquests/> (дата звернения 23.03.2020)
44. Some Thoughts About WebQuests. [Bernie Dodge](#), San Diego State University. URL: <https://www.hillsdaleschools.com/Page/157> (дата звернения 23.03.2020).
45. Web-Quests: Explanations. URL: <https://www.thirteen.org/edonline/concept2class/webquests/index.html>
46. The WebQuest Design Process as used and developed by Tom March <https://tommarch.com/webquests/help/design.html> (дата звернения 23.03.2020).
47. Web-quest Taxonomy: A Taxonomy of Tasks. URL: <http://webquest.org/sdsu/taskonomy.html> (дата звернения 23.03.2020).